

LA GRALLA

AVISOS Y SUSCRIPCIONS
SARANDI 203
AL COSTAT DEL CORREO

PERIÓDICH SENMANAL Y LÍTERARI

SUSCRICIÓN ADELANTADA

Ciutat	ps. 0.50
Campanya	» 0.60
Exterior	» 0.70

LA GRALLA

MONTEVIDEO, 15 NOVEMBRE DE 1885

PITARRA Y 'LS ALEMANYS

Recomanem á nostres llegidors la valenta poesia *Las áligas negras*, ab que enjoyem las planas de LA GRALLA.

Feya temps que no llegiam una poesia tan plena d' energia y foch patri, com la que nos ocupa. En ella lo senyor Soler (Pitarra) descriu l' indignació ab que lo poble ha vist l' atentat de l' Alemanya; la vergonya de veurer á nostres generals ab lo casco prussiá, com si fossen ridiculs esclaus de lo ambiciós Bismark; corrobora en son cant, lo valent poeta, lo que nosaltres havem dit, de que hi ha Baras que acceptan y ostentan «vestimentas superbas y enriquidas», «germans traidors que 'ns venen» pera poguer lluir desobre son deshonorat pit, las insignias ab que la rastrea Alemanya 'ls paga sa traició á la patria.

Molt nos complau, que la primera lira que há anatematizat á los nous Baras, haja sigut la de nostre célebre dramátich. Demuestra aixó que lo senyor Soler, conserva l' independencia qu' és lo millor timbre del poetá. Per éll no hi há mes que l' injuria feta á la Patria, y compleix com bon fill al donar la culpa á los espúreos que l' han venuda en cambi d' un fals orgull pera sortenirse en un setial que tambaleija.

BARCOS EN L' AIRIE

«La Crónica» de Barcelona, l'ensa la nova de los experiments qu' acaban de fer los senyors Quintana y Cerberó, ab un globo aérostatich per ells invitat, de los que s' treu en conseqüencia que es ja una veritat la direcció de los globos.

Es de suposar que lo govern d' Espanya, per no imitar al francés, no plantejará una estació ó establiment científich ahont pogan seguir en sos experiments aquestos dos espanyols que han tingut la *ossadia*, de fer lo que fins ara ningú habia lograt.

Suposem aixó, porque nos vé á la memória la promesa que la reyna Isabel, mare de Dⁿ. Alfons, feu á lo doctor Oliver al presentarli aquest la memoria y planos de lo globo per éll inventat, memoria que pot trovarse en la biblioteca d'aquella senyora, en la de lo seu fill, en la del duch de Monpensier y en la Presidencia del Consell de ministres d' Espanya.

Lo malhaguanyat En Narcis Monturiol també tingué *la ocurrencia* de volguer construir un barco per anar per dessota las aigues y ab l' ajuda propia y la de los obrers de Catalunya arriba á ferne *dos*, l' últim fou provat devant de lo ministre de Marina, (ministro que no era del ram) en lo port d' Alicante, si nostre memoria no 'ns traheix. un dia de temporal, va maniobrar en lo port, tirá canonadas y foradá un ponton que vá anar á fons; y per fi en las sis ó vuit horas que l' *Ictíneo* estigué en lo mar, ni la tripulació sofri per mancansa d' aire, ni la nau deixá d' obeir á las maniobras que per endevant son Capitá-inventor havia anunciat.

Fou, molt celebrat l'acte oficial, En Monturiol fou proclamat inventor de lo *Barco-peix*, lo ministre de Marina l' hi oferi la protecció de la patria..... Fá poch temps anunciarem la mort d' aquest espanyol ilustre que pera poguer viurer tenia que trevallar en un gran Taller de Maquinaria hont saberen apreciar lo seu talent millor que 'n las dressanas oficials.

Voldriam de tot cor que los senyors Quintana y Cerberó, obtinguessen lo que los inventors citats no lograren, aixó es, protecció oficial.

LAS ÁLIGAS NEGRAS

Mireu-vós-las: dessorre de la blancor nevada
Ahont feras se destacan mes negras qu' un abim,
Cada una una corona ja arrapa com robada,
Y ab duas l' escut semblan del estandart del crim.

Ab béch y urpas de ferro y unglots caragolantse,
La rassa simbolisan d' una potent nació,
Que, del vell feudalisme en lo llot vil beurantse,
Escup, per tot ahont passa, flagells y destrucció.

Res pot la sed hidròpica mimbar que 'l coll li asseca;
No li umplan reys y prínceps las golas dels canons:
Y fins, dins casa seva, com fratricida, peca,
Y s'engrosseix nudrintse de carn de reyetons.

Tres vells sens sanch, deurépits, la manan y la guian,
Al cap seré lo càlcul, la fé glassada al cor;
Com vells, son copdiciosos, y cobran y no fian,
Y, avaros, no mes pensan en apilá 'l tresor.

Aixis aquesta rassa, pirata, descendenta
D' aquets feudals burgraves, devora á las nacions,
Y, cantelosa dona, quan fer esclaus intenta,
A cambi de baixesas, insignias y galons.

Del Rhin enmirallantse en la corrent blavosa
Veje que sa superbia no umplia un mantell real,
Y res li féu l' estigma de lladre y alevosa,
Lo rey Guillerme de Prussia fou Cèssar imperial.

Llavors las duas áligas vejeren la francesa
D' un vil imperi estúpit en mitj la corrupció,
Y feble y enervada trobantla en sa flaqueza,
Los quatre arpiots la Prusia clavá sens compasió.

Y, com jamay los clava que presa al punt no fassi,
Un tros de terra patria va arrebatá al Francés,
¿Devora may una áliga qu' un cos no despedassi?
Aixis, donchs, ó trosseja la Prussia, ó no fa res.

Vensuda fou la França, l' Alsacia y la Lorena
Joyells preuats sigueren del Cèssar imperial,
Y foren sas victorias anells d' una cadena
Ab que al món amenassa l' antieh poder feudal.

Y en arts, en guerra sàbia en pautas per la ciencia,
En quant posá es possible sagells de tradició,
Argolla la Alemania la universal conciencia
Y al mon com presidari vol arreplá 'l grilló.

Se creu senyora y árbitra d' hisendas y de vidas,
Y com ja avuy no 's posa collar á n' ls esclaus,
Regala vestimentas superbas y enriquidas
Als que de Cristo 's jugan la túnica á n' als dans.

Tan ferm de la baixesa l' instint lográ fer neixe
Que en tot de son domini feu estampá 'l sagell,

Y los generals nostres son ser van desconeixe
Rastrers al cap pósantse lo punxagut capell.

¡Oh! ¡Lo capell de Prussia! ¿Vären jamay portarlo
Ni 'l Cid, ni Recaredo, ni 'l Rey Conqueridor,
Ni allá á Bailen, Castanyos, ni al Bruch quan van salvarlo
Trabuchs y barretinas del foch del invasor?

Jamay. Aquesta insignia de gloria forastera
Aquí sols l' ha portada l' adulació ab sos fraus;
Qui no reconeix Cessars no adula á n' al que impera
Y lo collar de l' amo sols l' han de dú 'ls esclaus.

Així ho sap Alemania, y, lo Cancilier de ferro,
De sanch degenerada se vá pastant Cains;
Germans traidors que 'ns venen, y, del patrial enterro
Lo dot indignes cavan, per miserables fins.

Arréu brollan los Judas en las nacions llatinas
Que l' odi á las germánicas deurian sols nodrir,
Y aquestos á la pátria van coronant d' espinas
Pe 'ls vils diners de plata que 'ls vären oferir.

Y de Jesús la túnica, damunt de l' aiga extesa,
Quan ja se l' han jugada, la venen los sayons,
Y 'l tros millor, la Prussia lo vol en sa altivesa
Quan just sota llurs grapas la tenen los lleons.

Si; los lleons d' Espanya; aquells que set centurias
Van bátrers ab bravesa per engegá als alarbs,
Aquells que, de la patria pera venjar injurias,
Fins en sos rius vejeren rogenchs de sanch los barbs.

Allá d' allá, de l' aigua brollant de mar inmensa,
Aguantan unas islas panceras de corals,
Joyells qu' un rey imbécil trová de pura pensa,
Tresor qu' un marí nostre va dá á las areas reals.

Lo rey se deya Cárlos; las illas Carolinas,
Del rey en recordansa, las nomená 'l marí,
¿Conteu donchs si espanyolas serán las veus marinas
Que 'l mot gloriós d' Espanya van estampar allí!

A n' als aligots negres re 'ls feu que sagellada
Signés aquella terra pe 'l nom del espanyol:
Volaren alevosos de sa regió nevada
Y allí clavaren l' urpa paranthi lo seu vol.

¿Y han de restarhi sempre? ¿Perque una nau cobarda,
D' allí no 'ns los va tráure fen retroná 'ls canons,
Del fanch vil del despreci hem de portar la farda
Essent, befats, l' escarni de las demás nacions?

¡Jamay! Ni d' eixa afronta la roja sanch al rostre
Un punt ha de pujarnos per aquest fet brutal,
Ni han de portá en la vida, pera ludibri nostre,
Las fofas alemanyas collars d' aquell coral.

Un imposible fóra. ¡La Espanya deshonorada!
¿Y just per un pirata!... ¿Y just al mitj del mar!...
Al mar, qu' es ahont sa gloria té la eternal estada
Que cantan las onadas ab fondo braumular!...

¡Al mar, d'hónt los reys éram quan en Roger de Llúria
Per ceptre darns podia la barra d' un timó;
Al mar, ahont no hi passava, sense tastar sa fúria,
Ni un peix si al llom no duya las barras d' Aragó!

No! May! Los nostres héroes de Trafalgá y Lepanto,
Gravina y don Joan d' Austria; y Barceló y Marquet,
No volen en las onas que son mortalla y manto
De tants de milers d' héroes, estigma com aquet.

No ho volen las despullas qu' al mitj del mar s'encenen
De bèlich ardor patri al ourer tals áfronts,
No ho volen ni los ossos de tants de morts, que tenen
Són jás d' algas marinas damunt de sos canons.

No ho vol, costí 'l que costí, la noble Espanya honrada
Que vol qu' honra iluminen las flamas de sa llar,
No ho vol de Mendez Nuñez la sombra venerada
Que may vaixells sens honra volgué demunt del mar.

La Espanya, aquella Espanya d' Europa vencedora,
Que en sos Luxans un dia tingué un rey presoner,
Per res ha d' espantarse de acerada prora
Dels monitors de guerra d' un lladre foraster.

¡Espanya! ¿Es per desdítixa la erónica esborrada
De las grandesas nostras y glorias inmortals?
¿Seria, si ho vejessem, aquesta la vegada
Primera qu' hem fet cáurer supèrbias imperials?

Lo qui vencé á la Prusia en Austerlitz y Jena
Vençut feu per nosaltres en San Quintí y lo Bruch,
Y mes d' una muralla ciclópea tenim plena
De cops d' aquellas bombas que ni van fè un poruch

Espanya es la epopeya constanta de la historia,
Hermosa y llegendaria, sublime eternal,
Y quan li mancan héroes ne dona un á la gloria,
Per una bofetada un molíner de sal.

Espanya, quan fa guerra, may ha comptat ni compte
Del enemich lo nombre ni 'l gruix de sos canons,
S' arbora ab las ofensas y no es lo llamp mes prompte
En sas espaventosas y feras explosions.

Prou bona mostra ensenyan de sa patenta ira
Lo grech en sas murallas, lo tureh en sos aduars,
Quan trontollá un imperi feu com juguét de fira
Roger de Flor, l' inviete, ab sos almogavárs.

¿Pot donchs al que aixó un dia lográ damunt la terra
Espaventar de Prussia la forsa colossal?
¿Al qui desd' un pupitre ab cálculs fa la guerra
No pot rendir d' Espanya lo guerrejar genial?

Sens forsa y sens ceséreit, venuts pe 'l Borbó á l'fransa,
L' any vuit volgué apresarnos lo Gran Conquistador,
Y aquí, per d' una volta dar á mitj mon venjansa,
La Espanya va clavarli la grapa al mitj del cor.

¿De la pirateria qu' un lladre de coronas
Implanta en lo Pacífich nos hem d' aconhortar?
Jamay! Primer mortalla seran las bravas onas
De la espanyola flota trinchada à dins del mar!

Per res han d' esglayarnos las máquinas de guerra
Qu' ells tenen formidables ab sos invents moderns;
En cambi hi ha en nosaltres sanch brava de la terra
Prou forta per, si 's trovan, trencar del mon los perns.

De l' alemanya linfa, sanch roja y espanyola
Probèm si vens la forsa potenta y colossal;
La patria deshonorada, que ja ab crespons s' endola,
Nos diu que li fa l' honra un vell butxi imperial.

No 'us dolga que no 'ns resti, jugada la partida,
Ni cos que no sangueji, ni un mur sens esboranch;
No cal per salvar l' honra quedar triufants y ab vida,
Que l' honra, si no 's salva, ja es prou rentarla ab sanch.

Llansem ja 'l crit de guerra; si avuy guerrers nos
Valent, de cada pedra nos brollará un guerer; (mancan,
Mes fort braman las feras quan los barrots las tancan;
Y foch treu la foguera si ferm la pica 'l cer.

La guerra dóna 'ls héroes y 'ls héroes fan la guerra
Girona 'ns vá dá 'un Alvarez y lo Marroch un Prim;
Probèm si la superbia d' aquest colós s' enterra,
O, al menys, com nos pertoca; ab honra tots morim.

A la vil lluita sorda de mapa y de compassos
Respongui la impensada y ardenta dels grans cors,
Y aquestos vells decrépits de vida gangrenada
Veurán que l' entusiasme també fa braus y forts.

Dels blancs y mórbits brassos de la enjoyada dama
Manillas d' or s' escorrin per als guerrers pagar;
De l' arca millonaria del rich qu' honors reclama,
A doll los tresors rajin pera dar naus al mar.

Las voladoras velas llatinas de la costa
Al bareo del corsari impulsin mar endins,
Y l' áliga de la Prussia son sol vegi á la posta.
Arréu esplomissada pe 'ls xichs aucells marins.

Aixis tots fem la guerra, qui ab or, qui ab entusiasme,
Qui ab bras armant d' espasa, qui fent troná 'l canó,
Y sian d' Alemanya consternació y espasme
La forsa y l' ardor bèlich de nostra gran nació.

Probemho, y si, contraria, la sort vol mes heroínas
Nacions que las que compta dintre del mon mari,
Trobem en lo Pacífich, sino las Carolinas,
Las glorias de Sagunto y de Numancia 'l fi.

Se compta d' un monarca que, ran de sa corora,
Mori d' un cop de pedra de sobte en un combat.
¿Qui sab si aquesta pedra la té la nostra fona?
¿Per que no podem esser Davits d' aquest Goliat?

FREDERICH SOLER Y HUBERT
Me-tre en Gay-Saber

LA GAITA GALLEGA

Resposta que á la poesia d' En Aguilera, publicada
en lo nombre passat, dongue

NA ROSALIA CASTRO DE MURGUIA

I

Cuant lo teu cantar, poeta,
ta lira planyent entona,
no se lo que per mi passa
pus la tristesa 'm sofoca,
que veig cruzar devant meu
la véрге-mártir que invocas,
clavats d' espinas los peus,
las mans cubertas de rosas.
En va ne toca la gaita
una alborada de gloria
que alegres sons esparpilla
del cel per sota las voitas.
En va ne balla en las eras
contenta la turba folla,
que aquets sons tant m' afligeixen,
cosas tan tristas me contan,
*que punch dirte que
no canta que plora.*

II

Ab tu ne veig aquests cels,
aquestas blancas auroras,
aquestas planas floridas
per hont nuvols d' aus ne volan,
y las montanyas gegants
que al cel superbas s' acostan
de verdosos pins cubertas
y d' ubagas misteriosas.
Veig esta terra beneita
hont lo be de Deu ne brota,
mes ¡ay! com també ne veig
cruzar macilentas sombras
que grillets de ferro arrastran
entre sonrisas de mofa;
encara que avuy la gaita
toque alboradas de gloria,
*jo punch dirte que
no canta que plora.*

III

Cantas, y 'l meu pensament
mira passar temerosa
las sombras d' aquets cents ports
que al peu s' alsan de las onas,

y poquet á poch las naus
que vers una mar traidora
vant marxant, una tras altre,
tritas, endoladas, solas.
Y ¡ay! com en ellas navegan
los fills de las nostres costas
que fan rumbo cap América,
hont mort, y no pa, ne trovan,
demanan en va á sa patria
socós y misericordia,
encara que avuy la gaita
plascent lo gaiter netoca,
*jo punch dirte que
no canta que plora.*

IV

Pobre Galicia, no deus
anomenarte espanyola,
que Espanya de tu s' olvida
cuan n' ets per cert tan hermosa!
Com si fos fruit de una infamia
ta naixensa, y vergonyosa,
com á filla te desprecia
y tos planys amarchs no escolta.
Ningú per que tu t' axeques
t' allargat ma bondadosa:
ningú los tens planys eixuga,
y humil ne ploras y ploras.
Galicia, tu no tens patria,
tu ne vius en lo mon sola
y la tua prole fecunda
s' esbargaix en errants hordas,
mentres trista y solitaria
ajeguda en verda alfombra,
sospirs envias al mar,
de Deu esperansa imploras.
Per so, si be per la festa
la gaita gallega toca,
*jo puchs dirte que
no canta que plora.*

V

« ¡Espera, Galicia, espera! »
¡Cuant aquest crit ne consola!
Deu t' ho pague, bon poeta,
mes es esperansa folla,
que ans de que Galicia puje
ab la creu que avuy l' agovia
aquell dificil cami
que passa per entre fossas,
ans de que n' arrive dalt,
ja n' estará lassa ó morta.

¡Que Deu te pach, bon poeta,
 eixa esperansa de gloria!
 ¡Deu te pach eix trist cantar
 que tristesas nostras conta,
 pús tu tant sols.... ¡tu entre tants!
 dels nostres fills te recordas
 Y ara ja, cuant en Castella
 sens que la gaita ne toca,
 pots preguntar al teu cor
 y 't donará per resposta:
La gaita gallega
no canta que flora!

UN DIA DE PESCA

Comensava l' auba á deixarse veure lo nas y los aucells de totas menas feyan oir sos cants, quant un «grupo pacífich» 's dirigia vers lo moll, ahont un gussi net com una patena y ab un fort olor á quitrá, brandeixaba lentament, esperant hostes *marinos*.

Aqueix grupo, format de nou pescadors de nota ó de *taula*, entr' ells un servidó de vostés, concebiren un propósit digne de llohansa y d' admiració: volian *nelejar* lo port de lllissas, llubarros, senyoras, burrets y fins tot lo *pexi menuli*.

Arribats á la nau, quiscú depositá l' esquèr que portaba per *ensarronar* als peixos, consistint en quatre parells de pollastres (casi un per barba), la sexta part de mitja dotzena de llangonisas, pá fresch, dos cantis d' oli (lo més gran plé de xarop de rabim) y menudencias més ó menos contundents.

Preparats 'ls remes en los escalams, lo pilot grave en son siti, dóna l' ordre de bogar á quatre *experts* pescadors, y per primer entubí tant forta fou la esbranzida, que comensárem tots á pendre un bany, puig semblava que una ballena hagués bufat fent un surtidor de sa boca, pera mullarnos com qui posa bacallá en remull.

Passat aquest ruxat, lo timoner, que sens dupte deuria tenir pá á l' ull, 'ns fá embestir una barca de carbó, surt lladrant com un mal esperit, un gos gros, llanut y més negre que 'l cargament que guardaba, nos ensenya sas afiladas dents, y pera retirarnos prest de la fera, un de 'ls nostres apoya un rem contra la esmentada barca, vá de tomballons, 'n fá caure tres de nosaltres, dos remes suran al

costat del gussi escapats de las mans dels remadors, y després de vira per aquí y orsa per enllá, podèm al fi agafar las duas *camas* del barco y continuem poch á poch nostre interrompt camí sobre lo blavench liquit.

Una mica repostos d' eixos contratemps, torna la calma á imperar en nosaltres y per compensar 'ls sustos soferts, se decideix per majoría celebrar las *escapatorias* menjant un bocí de coca y *olorar*, pero ab lo ganyot, un xich de «barreja.»

Y aquí entrá lo bonich de la pesca. Distrets com estavam, arriba prop nostre un barquet dels que pescan ab un *mundo*; volem retirarnos pera deixarli lo pas franch, y ¡oh desgracia! un barco valenciá carregat de melons vé ab la proa en direcció nostra; al veure lo perill imminent, 'ns atolondrem, tothom dóna ordres y ningú s' enten, lo barco s' acosta (y jo, que no sé no més que nadar ab carbassas, figúrinse quín *canguelis!*) y ¡patapaf! pega al gussi una refilada, que jo no hi pogut compondre may com no 'ns feu anar á fons. Aqueix nou é inesperat contratemps, 'ns posá á tots una cara de prunas ágres, que qualsevol que 'ns hagués vist s' hauria figurat que 'ns haviam reunit pera demanar caritat. ¡Fins los barrets de palla anàren al aygua!

A falta d' un altre cosa pera taparnos la delicada closca, perque 'l sol comensa á picar, 'ns disfrassem de xufferos, vull dir, 'ns posém un mocadó lligat al cap.

Espantats de tantas contrarietas passadas en lo port, perque cap *fragata* 'ns fassi nosa, un acort general estableix com punt de pesca lo riu Llobregat. Boguem en direcció al esmentat riu y després de suar cada gota com un tinté de banya, arribém á lo siti desitjat, pero ab més gana que cent mestres d' escola.

Se desembarcan los comestibles y *bebestibles* y convertits los pescadors en émuls del art culinari, 's prepara la *teca*.

Com tot lo que haviam pescat eran sustos, figúrinse ab quina fruició no esperaríam reparar nostras debilitadas forsas.

¡Quins olors mes penetrants sortian de la cassola, posada magistralment sobre tres rochs! ¡Cóm s' obria la boca al pensar en lo succulent arros ab pullastres! Aixó á nosaltres 'ns feu oblidar las fadigas y perills en que 'ns vejerem embolicats á causa de nostra afició á la pesca.

¡A taula! ¡A taula! crida lo general en jefe de la cuina.

Un ¡viva l' arros! surt de tots los pits.

Dos de 'ls més forsuts agafan la cassola pera posarla en la improvisada taula, rodejats de nosaltres movent gatzara, y ¡fatal casualitat! un que anaba agafat d' una nansa, no sé cóm ensopega, cau, la cassola 's trenca, tot lo menjá va per terra, y fins un de 'ls nostres vá á parar de panxa sobre l' arros. Díguim qui no 's desespera!...

No hi havia altre remey qu' aprofitá lo que 's pogués, perque la cassusa apretaba, pero l' alegria desaparequé de nostres semblants lo mateix que los barrets 's quedáren sense los seus amos.

¡Estava vist! ¡La fatalitat 'ns perseguia!...

Ja podian estar tranquils los peixos y burlarse de nosaltres!

Algunas descaradas llissas saltavan á la superficie. 'ns miravan com si volguessen dirnos: «¿Què tal, com anat la pesca?»

Tenir qu' esser insultats per los que nosaltres volíam agafar! Aixó era massa.

Pujem altre vegada en lo gussi pera donar una llissó séria als animals d' escama, boquem uns quants minuts y quedem parats, sense poguer fer marxar la embarcació ni endevant ni enrera. Estavam encallats, y encallats sobre lo fanch que la corrent apila al fons dels rius!

Mes de tres horas estiguerem clavats en aquell siti, com si 'ns hi havessin posat pera servir de «boya!»

Y ¿saben de quin modo 'n várem sortir? Portantnos á *coll y be*, perque hi havia poca aygua, fins á la ribera, uns pescadors que ho eran de debó. Llavors, alleugerada la embarcació, 's pogué amarrar á la popa del «Cisne» qu' eix nom ostentaba lo barco salvador, y per por á aumentar lo nombre de desagradables incidents com los que passárem des que trepitjárem lo gussi, tornárem á la Riba, enfront al negre de la mateixa, ab la nau que 'ns tragué del mitj del Llobregat.

Vegin vostés com un dia de pesca fou per nosaltres un jorn de peripecias que posáren en perill nostres estimadas pells.

De tots modos, fou la última surtida que vareig fer á Barcelona, fá uns 14 anys, y encara que tingués que sucsehirme lo d' aquell dia, hi tornaria gustós.

ENRICH RAFOLS

Los llibres d' Amor

I

Ella se 'l guayta ab amor
y 'l jove queda sorprés,
per ço 'l jove no diu res
y trasmuda de color.
Lo pobre no sab qué 's fá,
está roig d' avergonyit;
ella 'l guaita fit á fit,
y ell esclama baix «¡Oh! ¡Ah!»

No es d' estranyar tant temor,
ni, en parlar, la poca trassa,
perque 'l jove, tot just passa
las *Becerolas d' amor*.

II

Ella 'l guaita y ell també,
ella al costat d' ell se posa,
ell vol dir alguna cosa...
la llengua se li deté.
Entén ell que es una estaca,
que ella 'l pendrá per mussol,
y parlar ab ella vol,
y li diu tremolant: «*Ma-ca.*»

No es d' estranyar lo temor
ni 'ls fatichs que 'l jove sent,
perque 'l pobre solsament
passa ara 'l *Narro d' amor*.

III

Ella li diu que es hermós
y ell li respon que ella es bella;
ell la guaita, se 'l guaita ella,
y s' acostan més tots dos.
Ella se posa al cor la ma
dient que sent un dolor viu,
ell respon que 'l cor li diu
que sempre á ella estimará.

Si bé que ab un xich de por,
lo jove parla, y contesta;
tè la llengua bastant llesta
puig passa 'l *Fleuri d' amor*.

IV

Ella no diu un sol mot,
ell se la guaita y esclama,
que sent d' amor una flama
que l' está consumint tot:

que 'l guaitar d' ella l' atrau,
qu' ella es son únich consol,
que en lo mon ella no mes vol
que ella 'l prengui per esclau...

No es de estranyar lo furor
ab que 'l jove 's mostrá aquí,
puig sab del principi al fi
la *Gramática del amor*.

CONRAT ROURE.

PIFIAS

Dintre pochos dias tindrà lloch lo benefici del pintor escenógrafo y Secretari del Centre Catalá En Clodomiro Gandolfo.

Un programma variat y escollit ha confeccionat lo simpàtich beneficiat.

Desitjem al infatigable Gandolfo un bon resultat pecuniari, puig es l' únich mereixedor á que sos trevalls sigan recompensats, y creyem que los socis li demostrarán son afecte assistint tots á l' esmentat benefici.

D. Joan Fleches, director del diari *La Es-*
paña, ha remès á la Comissió de Socors pera los colérichs d' Espanya, la cantitat de \$ 160.30 producte de la suscripció que pera dit objecte iniciá la Societat Espanyola de S. Mútuos de Rocha.

Dita suma, junt ab los \$ 48.70 que entregá lo dissapte de la senmana passada lo senyor Mellado, director de *La Colonia Española*, forman un total de 218 pessos.

La Comissió ha decidit esperar alguns dias avans de fer la remesa, puig té noticia de que hi ha en Campanya diners recaudats pera los colérichs, y llavoras, ab una nova lletra girada per lo Banch de Lóndres, enviará lo producte al ilustre Dr. Ferran.

Oportunament, la Comissió donará compte del resultat.

Felicitem al amich Rivas per haver tingut

la *desgracia*, com tot potros, de traure un quint de la rifa jugada lo dia 12.

No faltarem al banquet.

VUYTS Y NOUS

A un andalús sospitós lo seguia constantment un individuo de la policia secreta. Que anés á la fonda, al cafè, al teatro, al passeig, sempre duya 'l polisson darrera.

Al últim carregat d' això vá dirli.

—Compare, ¿se llama Vd. lúnes?

—No, vá respondre l' altre: ¿per qué?

—Hombre, como viene Vd. siempre detrás de mi... y yo me llamo Domingo...

Se trata de un negre qu' es cego, y un subjecte compadeixentlo exclama:—¡Pobre home!

—¿Perqué? pregunta un altre.

—¿Que no véus qu' es cego?

—Home, aixis al ménos te 'l consol de no veure qu' es negre.

Un senyor que té un parell de botas de xarol y un altre de cuyro rossas, exclama al aixecarse, dirigintse al séu criat:

—Joan, pórtam las botas.

Lo criat n' hi dú una de negra y un' altre de rossa.

—Animal! exclama 'l seuyor, ¿qué t' has figurat que me 'n posaré una de cada mena?

—Senyoret, jo no sé pas com ferho; lo parell que queda al recuartet es enterament igual á n' aquest.

Se conta de un home distret la següent anécdota:

Anava á Madrit, y al arribar á Cervera, vá tenir de baixar per satisfer una necessitat urgent.

En un wagó de primera véu á un amich séu y corra á saludarlo.

Enrahonan un ratet de la familia, dels negocis, del viatge, etc. etc., tocan la campaneta,

la locomotora xiula, y l' home, distret, encaixa ab lo séu amich; lo tren arrenca y agitant lo mocador lo despedeix.

Després s' estirava 'ls cabells. Entretingut ab l' amich no vá recordarse de que ell també feya 'l viatge y 's quedava en terra.

A un tocinayre trempat
que cada nit fa comedia,
un qu' escrigué una tragedia
li va dirli molt salat:
—Si á ferla fé 'm determino
que no 'm dará péu, vosté?...
—Prou que sí,—l' altre digué:
—Li daré péu de tocino.

Un fabricant de coronas fúnebres feya la següent reflexió sobre 'ls viudos:

—Lo primer any en que se 'ls mort la dona 'l que menos se gasta quatre duros ab una corona fúnebre. Al cap de dos ò tres anys de haver mort, ab prou feynas s' hi gasta quatre rals.

Paraulas de un presumit:

—Senyors, es precis regoneixe que tinch una salut molt bona per no estar més malalt de lo qu' estich tenint una malaltia tant grave!

Cantarelles

La xicota que jo estimo,
Qu' es mes rossa que una russa,
Té una hermosa cabellera...
Pro, aixó si, li costa un' unsa.

Roseta, m' aymada, Rosa,
Tú que 'l cor robát me tens;
Voldria á petons menjarte.....
Si no fós que 't put l' alé.

Tota tú 'm semblas de cera
Per lo qu' ets blanca y ets fina
Y fins tinch por de tocar
Per no fé una trencadissa.

WILLIAMS XARAU

En un ball:

—¿Y la Pepa?

—¡Pobre Pepeta! Està malalta. Té una congestió cerebral.

—No es pas estrany: pobreta, té un temperament tant *sanguinari!*...

Deya un filosofh tronat y magre:

—La vida es un convit.

—Sí,—va contestà un mirántse!—pero vosté hi déu fer de mosso.

Vol y Dol.

Cuan á casa estich soleta
m' acompanya ton recort:
jay Déu meu, que 'm deix tristeta
la véu dolosa del teu cor!

Cada colp que bat sas alas,
es un jay! d' amor suau,
que mos dols me 'n torna galas
com la guerra torn la pau.

Calla, calla, véu xamosa,
que altre volta se 'm condol:
deixa á ta Layeta hermosa,
que te un cor que vol y dol.

ANTON JULIÁ GUERRERO

Dos soldats que tornavan borratxos al quartel, tenian aquesta conversa:

—Escolta, Sanchez.

—Qué hi ha, Gimenez?

—Al exércit hi passa una cosa qu' está molt mal arreglada.

—¿Veyam? Esplicat.

—Figúrat que sóm en una batalla. Si corro per salvarte á tú, 'm donan una creu; y si corro per salvarme á mi, 'm fusellan.

¡Veyas si aixó no és una bona injusticia!

Epigrama

A la filla d' un barbé
L' hi va surtir un gros vespré
En part que dirho no puch;
En Sever que no es gens ruch
Ab afany li esprimia,
Mentres ella repetía:
—Apreta, apreta Sevè
que ja sento milloria

LO CEGO